

واکنش‌های جهانی به پاسخ موشکی ایران

از ساعاتی پس از ترور اسماعیل هنیسه، رئیس دفتر سیاسی حماس در تهران، گمانه‌زنی‌ها در خصوص زمان واکنش ایران آغاز و بارها این جمله به تیترو رسانه‌های مهم جهان تبدیل شد که نشانه‌هایی از پاسخ جمهوری اسلامی ایران به اسرائیل در ساعات آینده وجود دارد؛ با این حال اما تهران برای نزدیک به دو ماه تصمیم به تعویق واکنش خود گرفت تا در نهایت در ساعات پایانی روز ششمشنبه ۱۰ مهرماه و پس از یک دوره خویشترن‌داری، یک‌روز پیش از جشن سال نویهودی، موشک‌های بالستیک خود را راهی آسمان فلسطین اشغالی کند. این عملیات واکنش‌های گسترده جهانی را به همراه داشت. ایالات متحده در ساعات نخست روز سه‌شنبه اعلام کرد که معتقد است ایران در حال آماده‌سازی یک حمله موشکی قریب‌الوقوع علیه اسرائیل است. در همین راستا نیز یک مقام ارشد کاخ سفید در بیانیه‌ای گفت: «ما فعالانه از آمادگی‌های دفاعی برای دفاع از اسرائیل در برابر این حمله حمایت می‌کنیم. حمله نظامی مستقیم ایران به اسرائیل عواقب شدیدی برای ایران به همراه خواهد داشت.»

با به صدا در آمدن اژیرهای خطر در سراسر اراضی اشغالی نیز، جو بایدن، رئیس جمهور آمریکا در نخستین واکنش گفت که «ایالات متحده آماده است تا به اسرائیل کمک کند تا از خود در برابر حملات موشکی ایران دفاع کند». کامالا هریس، معاون بایدن و نامزد انتخابات نیز در اظهارتی، از ایران به‌عنوان «یک نیروی خطرناک و بی‌ثبات‌کننده در خاورمیانه» نام برد. متیو میلر، سخنگوی وزارت امور خارجه آمریکا ضمن تأکید بر حق اسرائیل برای دفاع از خود، گفت: «حمله ایران باید عواقب داشته باشد». جیک سالوان، مشاور امنیت ملی کاخ سفید عملیات ایران را تشدید بزرگ تنش توصیف کرد و گفت: «واشنگتن در حال مذاکره با اسرائیل در مورد پاسخ احتمالی آن است». آنتونی بلینکن، وزیر امور خارجه آمریکا، حمله موشکی ایران به اسرائیل را کاملاً غیرقابل قبول خواند و افزود: «کل جهان باید آن را محکوم کند». دونالد ترامپ، رئیس جمهور پیشین ایالات متحده و نامزد جمهوری خواه انتخابات ریاست جمهوری، دولت بایدن را مسئول تشدید تنش در بخش‌هایی از خاورمیانه دانست و وعده داد که در صورت انتخاب شدن، صلح را به منطقه بازگرداند. ترامپ در بیانیه‌ای گفت: «جهان در آتش است و از کنترل خارج شده است. ما نه رهبری داریم و نه کسی که کشور را اداره کند. ما یک رئیس جمهور نامرئی و یک معاون رئیس جمهور همیشه غائب داریم». ترونیکای اروپایی نیز در همان ساعات نخست پس از عملیات، نسبت به آن واکنش نشان دادند؛ آلیانار بوبوک، وزیر خارجه آلمان، در پیامی در شبکه ایکس نوشت: «اما بلافاصله نسبت به تبعات خطرناک تشدید تنش‌ها به ایران هشدار داده ایم. ایران باید فوراً این حمله را متوقف کند. این اقدام منطقه را بیش از پیش به لبه برتگام می‌کشاند». اولاف شولتز، صدراعظم آلمان نیز گفت: «حمله ایران به اسرائیل خطر شعله‌ور شدن آتش جنگ در خاورمیانه را به همراه دارد». میشال بارنیه، نخست‌وزیر فرانسه گفت: «اوضاع در خاورمیانه با تشدید تنش‌ها و درگیری مستقیمی که به نظر می‌رسد بین ایران و اسرائیل در جریان است، روبه وخامت است». امانوئل مکرون، رئیس جمهور فرانسه با اشاره به حمله موشکی ایران به اسرائیل گفت که پاریس به نشانه تعهد به امنیت اسرائیل، امکانات نظامی خود را در خاورمیانه بسیج کرده است. دفتر کی‌یر استارمر، نخست‌وزیر انگلیس نیز خواستار کاهش تنش در سراسر منطقه شد. جان هیلی، وزیر دفاع انگلیس مدعی شد نیروهای نظامی انگلیس در عملیات سپاه پاسداران علیه رژیم صهیونیستی، «نقش خود را در تلاش برای جلوگیری از گسترش بیشتر تنش‌ها ایفا کردند.»

اتحادیه اروپا نیز در بیانیه‌ای حمله موشکی ایران را به شدت محکوم کرد و خواستار آتش‌بس فوری در سراسر خاورمیانه شد. جوزپ بورل، مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا نیز در حساب ایکس خود نوشت: «اتحادیه اروپا حمله ایران به اسرائیل را شدیداً محکوم می‌کند. چرخه خطرناک حملات و انتقام‌جویی‌ها در حال افزایش است و ممکن است از کنترل خارج شود». جاستین ترودو، نخست‌وزیر کانادا خواستار کاهش تنش در منطقه خاورمیانه شد و عملیات موشکی ایران را محکوم کرد. وی در حساب ایکس خود نوشت: «کانادا در خواست خود برای کاهش تنش در سراسر منطقه و حفظ امنیت همه غیرنظامیان را تکرار می‌کند.»

نخست‌وزیر جدید ژاپن از جمله سران کشورهایی بود که به عملیات موشکی ایران واکنش نشان داد. شیگرو ایشیبا حمله ایران را غیرقابل قبول دانست و آن را محکوم کرد. وی افزود: «ما لیبم که برای کاهش تنش‌ها و جلوگیری از وقوع یک جنگ تمام‌عیار با آمریکا همکاری کنیم». سخنگوی وزارت خارجه روسیه نیز پس از آغاز عملیات ایران گفت: «سیاست‌های دولت آمریکا در غرب آسیا تماماً شکست خورده و بیانیه‌های کاخ سفید نشان می‌دهد که این کشور قادر به حل بحران‌ها در منطقه نیست.»

نگاه دیپلمات

حسین نوش‌آبادی **سفیر پیشین ایران در عمان در گفت‌وگو با «هم‌میهن»:**

خللی در برنامه دولت برای گفت‌وگو با جهان ایجاد نمی‌شود

شهاب شهسواری

خبرنگار گروه دیپلماسی

پس از اقدام نظامی سه‌شنبه شب ایران در تلافی اقدامات تروریستی اسرائیل در به شهادت رساندن اسماعیل هنیسه، سیدحسن نصرالله و سردار عباس نیلفروشان، حالا توپ در زمین اسرائیل است که با تصمیم در مورد هرگونه اقدام احتمالی علیه ایران، وضعیت آینده تنش در منطقه را رقم بزند. نزدیک به یک سال پس از آغاز جنگ غزه، منطقه بیش از هر زمان دیگر در آستانه یک جنگ تمام‌عیار منطقه‌ای قرار گرفته است. حسین نوش‌آبادی، نماینده ادوار مجلس شورای اسلامی و سفیر پیشین ایران در عمان معتقد است که ایران خواهان کاهش تنش و صلح در منطقه است، اما این تمایل به معنای نادیده گرفتن امنیت ملی و تمامیت ارضی کشور نیست. نوش‌آبادی می‌گوید که به‌رغم عملیات ایران علیه اسرائیل، ایران همچنان برای بهبود روابط با غرب و بازگشت به گفت‌وگوها برای بهبود روابط آمادگی دارد و خللی در سیاست دولت چهاردهم برای گفت‌وگو و تعامل با دولت‌های مشروع جهان ایجاد نشده است. در ادامه متن کامل گفت‌وگوی «هم‌میهن» را با حسین نوش‌آبادی، نماینده ادوار مجلس و سفیر پیشین ایران در عمان مطالعه می‌کنید.

«اقدام نظامی ایران و حمله گسترده موشکی به اسرائیل چه تأثیری بر وضعیت منطقه خواهد گذاشت؟»

اتفاقی که سه‌شنبه‌شب رخ داد و پاسخ موشکی جمهوری اسلامی ایران به اسرائیل، در راستای سیاست بازدارندگی و دفاعی ایران بود. تهران همواره اعلام کرده است که خواهان توسعه تنش در منطقه و ایجاد ناامنی و جنگ نیست. اما اقدام سه‌شنبه، استفاده از حق مشروع ایران در دفاع از امنیت ملی، تمامیت و حاکمیت سرزمینی کشور بود. در عین حال اقدام تهران پیامی بود که نشان می‌داد تهران آمادگی دارد از مردمی که در منطقه تحت ظلم و ستم و جنایات روزمره قرار دارند، دفاع کند. آنچه دهم مردادماه امسال و هم‌زمان با مراسم تحلیف رئیس‌جمهور اسلامی ایران رخ داد، جنایتی نابخشودنی و نقض حاکمیت و تمامیت ارضی ایران بود. ترور مهمان رسمی جمهوری اسلامی ایران در تهران، یک تجاوز و هتک حرمتی محسوب می‌شد که براساس حقوق بین‌المللی هم پذیرفته‌شده نبود و حق دفاع مشروع و متقابل را برای ایران ایجاد می‌کرد. تا پیش از روز سه‌شنبه نیز این باور وجود داشت که ایران پاسخ کوبنده‌ای به اقدام اسرائیل در ترور اسماعیل هنیسه، رهبر حماس نشان خواهد داد. آنچه ایران سه‌شنبه‌شب انجام داد براساس موازین بین‌المللی و عرفی بود.

تهران همواره اعلام کرده است خواهان صلح، امنیت و آرامش در منطقه است؛ به شرطی که دیگران حقوق و منافع ایران را رعایت کنند. البته ایران اساساً رژیم اسرائیل را به رسمیت نمی‌شناسد و حتی برای این رژیم غاصب قائل نیست. اما اقدام‌های این رژیم در ماه‌های گذشته به شدت منطقه را بحرانی کرده است و جنگ‌افروزی‌های آن به نقاط مختلف منطقه سرایت کرده است. جمهوری اسلامی ایران براساس دکترین امنیتی خودش، برای دفاع از خود و دفاع از مردم مظلوم منطقه دست به اقدام می‌زند. تردیدی وجود ندارد که این اقدام ایران آثار خود را در ایجاد امنیت بیشتر در منطقه و کاهش تنش‌ها بر جای خواهد گذاشت. تا پیش از عملیات سه‌شنبه‌شب، رژیم صهیونیستی خود را یکه‌تاز میدان می‌دید و تصور می‌کرد که هیچ مانعی در مقابل اقدامات جنگ‌افروزانه و جنایتکارانه‌اش وجود ندارد. برای هیچ کشوری منطقی نیست که چون صلح‌طلب است و دنبال حفظ ثبات است، دفاع از خود را کنار بگذارد. در مقابل تعرض و تجاوز به یک کشور، دفاع مشروع ضروری است و گاهی تنها با اقدام قاطع نظامی است که می‌توان ثبات و امنیت و حتی صلح را به منطقه بازگرداند. باید توجه کرد که ترور اسماعیل هنیه در تهران، تنها اقدام اسرائیل علیه ایران در ۱۱ ماه گذشته نبود. اسرائیلی‌ها به ماکن دیپلماتیک ایران در دمشق حمله کردند، تعدادی از فرماندهان عالی‌رتبه نظامی کشور را ترور کردند. تازه‌ترین اقدام اسرائیل در ترور شهید سیدحسن نصرالله و شهید عباس نیلفروشان به نوعی دهن‌کجی به امنیت ملی ایران بود و ضروری بود که پاسخ کوبنده‌ای به این اقدام بدهد.

«با توجه به شعارهای دولت چهاردهم مبنی بر تلاش برای ازسرگیری گفت‌وگوها با غرب و بهبود روابط با جهان، فکر می‌کنید این وضعیت چه تأثیری بر روابط خارجی ایران و راهبرد سیاست خارجی دولت چهاردهم خواهد گذاشت؟»

سیاست ایران در خصوص توسعه روابط با کشورها به قوت خود باقی خواهد ماند. ایران تلاش می‌کند که با تمام کشورهای جهان، به جز رژیم‌هایی که مشروع نمی‌شناسد، رفع تنش کند. ایران اعلام کرده است حتی با کشورهایی که رفتار خصمانه‌ای علیه تهران در پیش گرفته‌اند، خواستار ایجاد تنش نیست. سیاست ایران سیاست همزیستی مسالمت‌آمیز با دولت‌های مشروع و به‌ویژه دولت‌های منطقه است. ایران گفتمان سیاست صلح و مذاکره را همچنان در دستور کار خودش خواهد داشت. ایران در برجام هم آمادگی خود را برای مذاکره و اجرای تعهداتش نشان داد و این طرف‌های غربی بودند که توافق را زیر پا گذاشتند. امروز هم همانگونه که مسئولان کشور اعلام کرده‌اند، تهران آمادگی دارد که بر اساس احترام متقابل با

